

Мужевич Н. В.,
викладач кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет.
Науковий керівник – Дерій В. А.,
д.е.н., доцент кафедри обліку у виробничій сфері

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ПАРКУБУДІВЕЛЬНИХ МАШИН ТА МЕХАНІЗМІВ

В умовах розвитку ринкових відносин важливу роль відіграє економічний аналіз, оскільки його результати є джерелом інформації для ухвалення відповідних управлінських рішень суб'єктами господарювання щодо діяльності підприємства на перспективу. Враховуючи динамічний розвиток підприємств і впровадження новітніх технологій у виробничий процес, зростають та змінюються вимоги до економічного аналізу, зокрема, до його принципів, функцій, видів, методів та прийомів, завдань і організації аналітичної роботи в підприємстві.

Так, ефективна діяльність будівельно-монтажних організацій в значній мірі залежить від їхньої забезпеченості будівельними машинами та механізмами (БММ), наявності тих видів машин, які найчастіше використовуються, рівня їхньої технічної готовності й ефективності використання. Окрім того, БММ виступають складовою основних засобів підприємств, а витрати, пов'язані з їхньою експлуатацією є важливою складовою собівартості будівельно-монтажних робіт. Виходячи з цього, аналіз парку БММ доцільно здійснювати із застосуванням різних видів економічного аналізу (загальноекономічного, техніко-економічного, функціонально-вартісного).

Вважаємо, що основою для застосування різних видів економічного аналізу парку БММ є його функції: оцінкова, діагностична і прогнозна (пошукова), які є взаємопов'язаними та взаємообумовленими. Суть оцінкової функції полягає в можливості визначення відповідності реального стану парку БММ його функціональним параметрам і теоретично обґрунтованим можливостям. Діагностична функція дає змогу з'ясувати причини зміни стану парку БММ та наслідки таких змін, вплив факторів на їхній розвиток за допомогою кількісного і якісного вимірювання. Прогнозна (пошукова) функція дає змогу виявити невикористані резерви, сприяє їхній мобілізації на стадії планування та в процесі її здійснення, зміни та подальшого розвитку (розширенню або скороченню) парку БММ, що покращить виробничі результати і сприятиме підвищенню ефективності господарської діяльності підприємства загалом.

На основі функцій економічного аналізу визначаються основні завдання аналізу парку БММ, які, на нашу думку, можна згрупувати у такі групи:

- Ø перша група – аналіз будівельних машин та механізмів як складова основних засобів підприємства;
- Ø друга група – аналіз забезпеченості і ефективності використання парку БММ;
- Ø третя група – аналіз витрат з експлуатації будівельних машин та механізмів як складова собівартості виконаних будівельно-монтажних робіт (рис.1).

Для реалізації завдань економічного аналізу парку БММ і витрат, пов'язаних з їхньою експлуатацією використовують інформацію за даними фінансового, управлінського та статистичного обліку, а також результати інвентаризацій, ревізій, спеціальних обстежень тощо.

Безпосередніми джерелами інформації для проведення аналізу для першої групи є: дані фінансової звітності – форма 1 «Баланс» (розділ I «Необоротні активи»), форма 2 «Звіт про фінансові результати» (розділ II «Елементи операційних витрат»), форма 3 «Звіт про рух грошових коштів» (розділ II «Рух коштів в результаті інвестиційної діяльності»), форма 5 «Примітки до річної фінансової звітності» (розділ II «Основні

засоби»); дані статистичної звітності – форма ОЗ-11 «Звіт про наявність та рух основних засобів, амортизацію (знос)», форма №1-інвестиції «Звіт про інвестиції в основний капітал (капітальні вкладення)»; для другої групи: паспортна та технічна документація за кожною одиницею БММ, первинні облікові документи з обліку роботи БММ і нарахованої заробітної праці працівникам, дані оперативно-технічного, аналітичного та синтетичного обліку, зокрема журнал 5 і 5А, нормативні (планові) та фактичні показники витрачання паливно-мастильних і інших матеріальних ресурсів для експлуатації будівельних машин та механізмів; для третьої групи: дані по рахунках обліку 10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи», 13 «Знос (амортизація) необоротних активів», 15 «Капітальні інвестиції», 23 «Виробництво», 91 «Загальновиробничі витрати», фактичні та планові калькуляції собівартості машинозміни (машино-години) роботи за кожним видом БММ.

Зазначимо, що зміст та методи аналізу парку БММ залежать від організаційно-правової форми будівельної організації. На нашу думку, до якого типу не належала б будівельна організація, взята за об'єкт дослідження, дані ретроспективного та оперативного аналізу будуть корисними для прогнозного аналізу, – в частині схвалення альтернативного з усіх потенційних управлінських рішень.

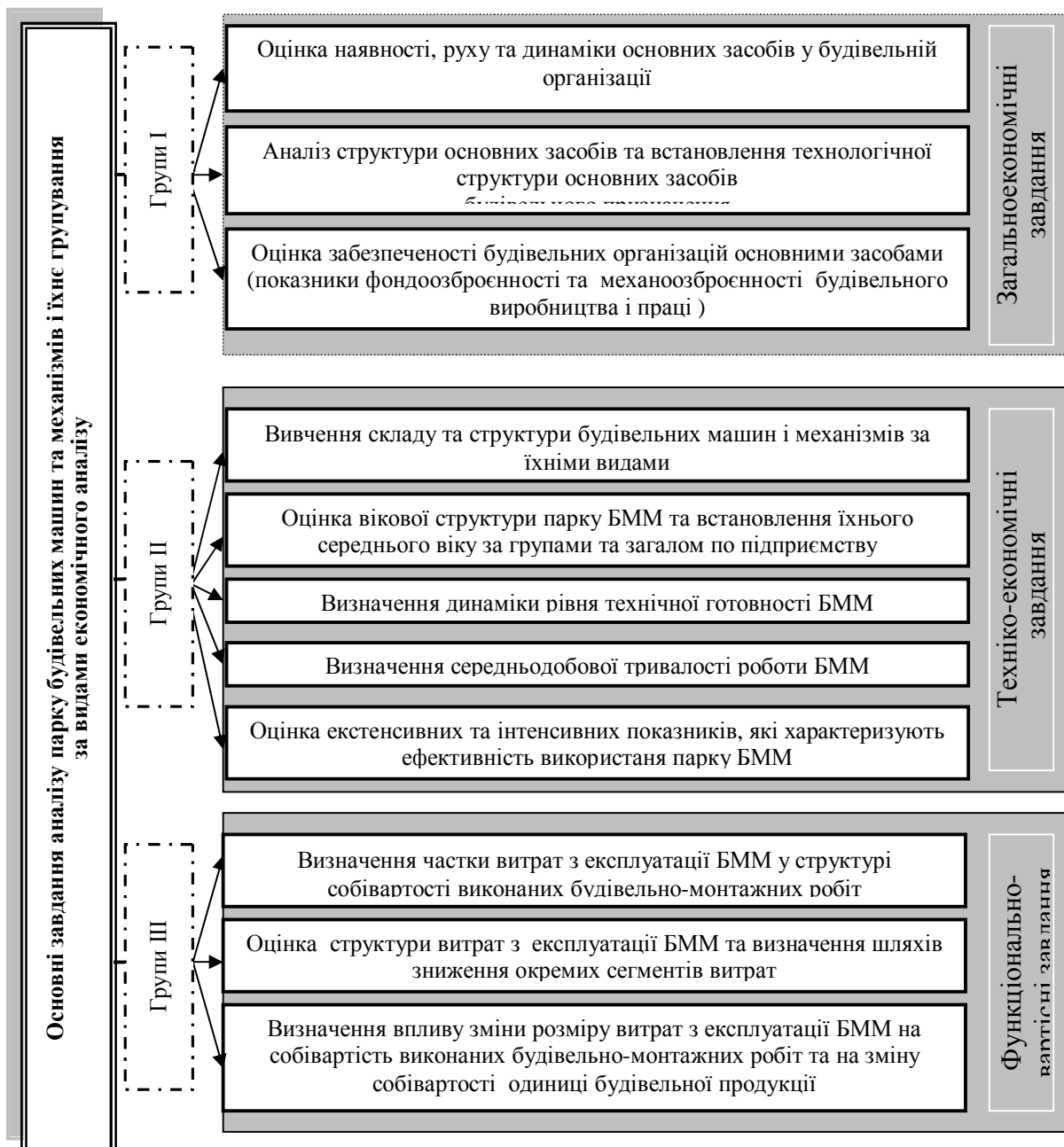

Рис. 1. Основні завдання аналізу парку будівельних машин та механізмів і їхнє групування за видами економічного аналізу